

MATEŘSKÁ ŠKOLA, HLINSKO, RUBEŠOVA 1250

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ
PROGRAM PRO
PŘEDŠKOLNÍ
VZDĚLÁVÁNÍ**

**ROK NA
VYSOČINĚ**

OBSAH

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O MATEŘSKÉ ŠKOLE	3
2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÉ ŠKOLY.....	4
3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ.....	4
3.1. Věcné podmínky.....	4
3.2. Životospráva	6
3.3. Psychosociální podmínky	6
3.4. Organizace provozu mateřské školy	7
3.5. Řízení MŠ	8
3.6. Personální a pedagogické zajištění	9
3.7. Spoluúčast rodičů	10
3.8. Další spolupráce	10
3.9. Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	10
3.10. Podmínky vzdělávání dětí nadaných	11
3.11. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	12
3.12. Dlouhodobé cíle	13
4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ.....	16
4.1. Charakteristika tříd	16
4.2. Pravidla pro zařazování dětí do jednotlivých tříd	19
4.3. Výčet činností, při kterých je zajištěno souběžné působení dvou učitelů v každé třídě	19
4.4. Kritéria pro přijetí dítěte do MŠ.....	19
4.5. Povinné předškolní vzdělávání	19
4.6. Individuální vzdělávání dítěte	20
4.7. Zaměření školy	20
4.8. Formy a metody práce	50
5. EVALUACE A AUTOEVALUACE.....	51
6. PŘÍLOHY	59
7. POUŽITÁ LITERATURA	61

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O MATEŘSKÉ ŠKOLE

Název školy:	Mateřská škola, Hlinsko, Rubešova 1250
Sídlo školy:	Rubešova 1250, 539 01 Hlinsko Odloučené pracoviště: Milíčova 296, 539 01 Hlinsko
Zřizovatel:	Město Hlinsko
Sídlo zřizovatele:	Poděbradovo náměstí 1, 539 01 Hlinsko
Právní forma:	Příspěvková organizace
Ředitel:	Mgr. Jan Novotný
Zástupkyně ředitele:	Lucie Pantůčková, DiS.
Vedoucí školní jídelny:	Monika Štulíková
Telefon:	469 311 299, 469 311 676
Email:	msrubesova@centrum.cz
Webové stránky:	www.rubesova.webnode.cz
Platnost dokumentu:	od 1. 9. 2023 do 31. 8. 2026
ŠVP projednán:	na pedagogické radě 29. 8. 2023
IČO:	709 71 269
IZO:	600 090 132
Zpracoval:	Mgr. Jan Novotný; Lucie Pantůčková, DiS.; Lenka Vaňková; Romana Procházková
V Hlinsku dne:	31. 8. 2023

Razítko a podpis ředitele školy

2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÉ ŠKOLY

Mateřská škola vznikla jako samostatný právní subjekt sloučením dvou MŠ pod jedno ředitelství. Je tvořena 2 místy poskytovaného vzdělávání, budovami Rubešova 1250, kde je ředitelství a Milíčova 296, které mají celkem 8 tříd. K budovám patří přilehlé školní zahrady s pískovišti, dřevěnými domečky a herními sestavami, které umožňují herní, vzdělávací i pohybové aktivity dětí po celý rok.

Pracoviště Rubešova 1250 je mateřskou školou pavilónového typu - skládá se ze tří jednopatrových budov. V každém pavilonu jsou 2 třídy. Pavilony jsou spojeny spojovací chodbou s hospodářskou budovou, kde se nachází školní jídelna. V okolí školy je zástavba rodinných domků, zahrádkářská kolonie, Ratajské rybníky a blízký les. Toto umístění nám umožňuje plnit náš ŠVP "Rok na Vysočině". Každá třída má svůj vlastní vchod.

Odloučené pracoviště Milíčova 296 je umístěné v jednopatrové budově, kde jsou v současné době v provozu dvě třídy. I tato MŠ má vlastní školní jídelnu. Škola se nachází v blízkosti Betlému a velmi blízko je odtud i do přírody - do parku, do lesů u lyžařského areálu a do zahrádkářské kolonie. Obě třídy mají společný vchod.

Součástí obou pracovišť jsou zrekonstruované školní jídelny, které splňují hygienické požadavky na přípravu jídla. Každá budova má svoji plynovou kotelnu.

Obě MŠ nemají bezbariérový přístup.

3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

3.1. Věcné podmínky

Mateřská škola disponuje velmi dobrými materiálními podmínkami. Všechny třídy jsou prostorné, vybavené novým nábytkem. Dětský nábytek a tělocvičné nářadí jsou uzpůsobeny potřebám dětí. Vybavení hračkami, pomůckami a materiály je velmi dobré. Hračky jsou umístěny tak, aby je děti dobře viděly a aby si je mohly samy brát a samy je i ukládat. Volné uložení hraček a pomůcek přímo podněcuje k činnostem a hrám podle vlastní volby. Děti se samy svými výtvary podílejí na úpravě a výzdobě prostředí, dětské práce jsou přístupné rodičům i veřejnosti.

Průběžně se budeme snažit o zkvalitnění materiálních podmínek:

- dovybavení dětských šaten v MŠ Milíčova novými botníky v průběhu 3 - 4 let
- oplachtování a zastínění pískovišť v průběhu 3 – 4 let
- dále bychom chtěli pokračovat ve vytváření „dětských dílen“ – k dětským ponkům dokoupit dětské nářadí a materiály na opracovávání – do konce školního roku 2024/2025
- doplnění hraček na školní zahradu – do konce roku 2024

- rekonstrukce přípravný jídel – po domluvě se zřizovatelem
- postupná výměna elektroinstalace v MŠ Rubešova i Milíčova – plánováno na letní prázdniny – vždy 1 pavilon

MŠ Rubešova se skládá ze tří jednopatrových budov. V každém pavilonu jsou 2 třídy, šatny pro děti, zázemí pro učitelky, asistentky pedagoga i uklízečky (včetně sociálního zázemí) a každá třída má vlastní výdejnu jídla vybavenou myčkou a malou kuchyňku.

Pavilony jsou propojeny spojovací chodbou s hospodářskou budovou, kde se nachází školní jídelna, sklad potravin, ředitelna, kancelář vedoucí ŠJ, kancelář účetního, sklad kancelářských potřeb, sklad prádla, sklad čisticích prostředků a prádelna. Bývalá kočárkárna jeslí slouží k uložení sněhové frézy a traktoru na sekání trávy. V suterénu je zrekonstruovaná kotelna.

V letním období roku 2013 byla budova zateplena a proběhla výměna radiátorů.

Odloučené pracoviště v Milíčově ulici tvoří jednopatrová budova s dvěma třídami, kanceláří vedoucí ŠJ a kabinetem TV, v suterénu je umístěna hospodářská část - ŠJ s přípravnou a skladem potravin, kotelna, prádelna, sušárna prádla, kabiny materiálů pro VV a PV. Budova má solární panely na ohřev vody do plynového topení.

V období od července do konce října 2014 proběhla částečná rekonstrukce - výměna oken a radiátorů ve třídách. Zatepleny byly dvě obvodové zdi (původní tepelná izolace byla z azbestu), zateplení bylo dokončeno v roce 2015. V létě 2023 proběhla v suterénu výměna elektroinstalace a rekonstrukce kuchyně.

K budovám patří školní zahrady s novými pískovišti, skluzavkami a zahradními domečky, dřevěnými auty a vláčkem. Chodníky slouží k jízdám na kolech a koloběžkách. Dále využíváme tabule uzpůsobené pro kreslení křídami a dřevěné lavice a sedací soupravy pro stolování a hry dětí.

Prostory školní zahrady jsou vybavené tak, aby umožňovaly dětem rozmanité pohybové, volné i námětové hry. Na obou zahradách jsou již vzrostlé listnaté i jehličnaté stromy, keře a ozdobné trávy. Zahrada rovněž slouží k pořádání různých akcí pro školu.

Všechny venkovní i vnitřní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

Provozní náklady hradí zřizovatel, na části neinvestičních nákladů se podílejí rodiče dětí (úplata za předškolní vzdělávání). Mateřská škola samostatně hospodaří s přiděleným rozpočtem, zpracovává podklady pro účetní firmu (ředitel školy a vedoucí školní jídelny) a tvoří účetní fondy. Provozní náklady zúčtovává účetní firma. Doplňkovou činnost neprovozujeme. Mzdové náklady jsou dotovány ze státního rozpočtu. Mzdovou agendu zpracovává mzdová účetní města Hlinska.

3.2. Životospráva

Stravování dětí je v naší mateřské škole jednotné a jídlo je podáváno třikrát denně. Vedoucí školní jídelny vyhodnocuje jídelníček z pohledu spotřebního koše, nutričních hodnot, skladby a pestrosti. Sleduje dodržování intervalů mezi jídly, množství, kvalitu, teplotu a další závazné ukazatele. Respektujeme lékařsky doložené stravovací výjimky (alergie). V jídelníčku jsou uváděna čísla alergenů.

U dětí průběžně zajišťujeme a upevňujeme základy zdravého životního stylu

- plnohodnotná strava (děti nejsou do jídla nuceny)
- pitný režim v průběhu celého dne - čaje, ovocné šťávy, vitamínové nápoje, vody; děti mají možnost pitného režimu v průběhu celého pobytu v mateřské škole v samoobslužném režimu podle pocitu žízně
- vytváříme a upevňujeme správné hygienické návyky při stolování
- denní režim je stanoven tak, že umožňuje takovou organizaci činností, aby bylo možné reagovat na aktuální situaci
- pobyt venku je zajištěn denně s výjimkou nepříznivého počasí (ledovka, mráz od - 10°C)
- učitel a rodiče se vzájemně informují o změně zdravotního stavu dítěte; při onemocnění či úrazu zajišťuje první pomoc učitel ve spolupráci se školníkem; ihned informujeme rodiče
- vedeme děti k péči o své zdraví, včetně osobní hygieny a prevence úrazů
- děti do jídla nenutíme, ale snažíme se je vhodným a nenásilným způsobem vést k návyku zdravého stravování a postupnému ochutnávání nových potravin
- rodiče mohou přivádět po dohodě děti do školy i v průběh dopoledne nebo si je naopak dříve vyzvedávat

3.3. Psychosociální podmínky

Všichni zaměstnanci školy vytvářejí dětem prostředí plné vřídlosti, pohody, bezpečí a jistoty. Děti mají stejná práva, stejné možnosti i stejné povinnosti. Osobní svoboda a volnost dětí je respektována do určitých mezí, vyplývajících z řádu chování a norem, které jsou ve škole stanoveny:

- vzájemný pocit důvěry a spolupráce s dítětem
- adaptace nově příchozích dětí
- respektujeme individuální potřeby dětí, jejich osobní svobodu a volnost
- všechny děti mají rovnocenné postavení
- respektujeme a uspokojujeme obecné lidské potřeby dítěte a jejich individuální a vývojově podmíněné projevy
- pozitivní hodnocení, podporujeme důvěru dítěte v sebe sama
- seznamujeme děti s pravidly chování

- učitelé prosociálně usměrňují vztahy ve třídě (prevence šikany, ochrana před sociálně patologickými jevy)

Pro plně vyhovující vzdělávání dětí v MŠ je dětem a zákonným zástupcům nabízena:

- postupná adaptace v prostředí v MŠ (např.: 1-2 hodiny denně, 1-2 dny v týdnu, dopolední adaptace – dle domluvy s ředitelem a učitelkou)
- spoluvytváření pravidel na jednotlivých třídách (viz bod 4.1. Charakteristika tříd)
- dítě má možnost výběru aktivit dle aktuálního citového rozpoložení

3.4. Organizace provozu mateřské školy

Časové rozvržení provozu

Provoz mateřské školy je od 6.00 do 16.30 hodin. Je vhodné přivádět své děti do MŠ do 8.00 hodin. Vyzvedávání dětí po obědě je možné od 11.45 do 12.00 hodin, po domluvě s učiteli i později. Odpolední vyzvedávání dětí probíhá od 14.00 hodin, po domluvě s učiteli i dříve.

V době letních prázdnin bývá mateřská škola obvykle uzavřena 3-4 týdny. Rozpis uzavření MŠ o letních prázdninách je včas a s dostatečnou časovou rezervou vyvěšen na nástěnce a webových stránkách MŠ. Termíny uzavření určuje zřizovatel po dohodě s MŠ.

Nemocnost a absenci učitelů i dalších zaměstnanců řešíme podle momentální situace v MŠ (zákonní zástupci jsou o výjimečných situacích včas informováni např. spojování tříd při velké nemocnosti dětí i učitelů, prázdninový provoz apod.).

Denní rytmus a řád

Stávající režim dne v mateřské škole je v souladu s požadavky i s délkou provozu MŠ. Denní rytmus a řád u dětí navozuje pocit psychické jistoty a usnadňuje dětem orientaci v čase. Odpolední klid je upraven podle individuálních potřeb dětí – všechny děti odpočívají, nemusí však spát.

Denní řád je dostatečně pružný, reaguje na individuální možnosti dětí.

- učitelky se plně věnují dětem
- děti mají potřebné zázemí, soukromí, klid a bezpečí
- poměr řízené činnosti, volné hry a pohybu odpovídá individuálním a vývojovým potřebám dětí a je v programu tříd vyvážený
- činnosti jsou organizovány skupinově, individuálně i frontálně
- děti mají možnost neúčastnit se společných činností

Činnosti dětí během dne

Režim dne je uzpůsoben tak, aby co nejvíce vyhovoval potřebám a zájmům dětí. Od příchodu dětí do MŠ probíhají tyto činnosti:

6.00 – 12.00 - dopolední blok: příchod dětí, předávání dětí učitelům, spontánní a zájmové činnosti dětí, pohybové aktivity, osobní hygiena, ranní svačina, činnosti a aktivity řízené a částečně řízené učiteli; příprava na pobyt venku, pobyt dětí venku, příp. náhradní činnost, oběd;

12.00 - 14.00 - spánek a odpočinek dětí respektující rozdílné potřeby dětí;

14.00 – 16.30 – odpolední blok: odpolední svačina, osobní hygiena, činnosti a aktivity dětí částečně řízené učiteli, činnosti a aktivity dětí dle přání dětí, v případě pěkného počasí mohou probíhat na zahradě MŠ.

Výlety, exkurze a kulturní akce jsou mimořádné aktivity, které pořádáme pouze v dopoledních hodinách. O těchto akcích jsou zákonní zástupci pravidelně informováni na nástěnce, na webových stránkách školy a na facebooku MŠ.

3.5. Řízení mateřské školy

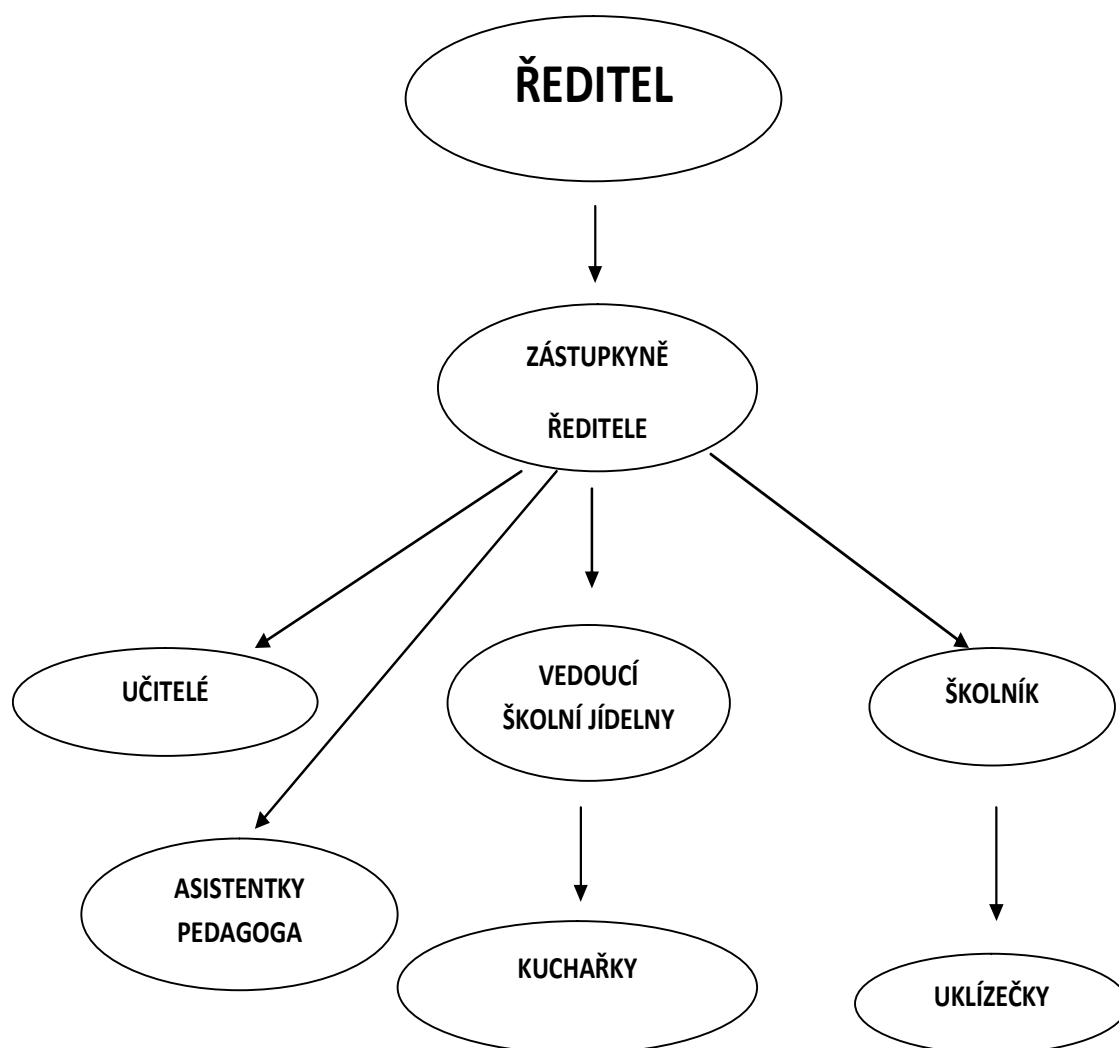
Při vedení zaměstnanců ředitel vytváří ovzduší vzájemné důvěry a tolerance, spolupracovníkům ponechává dostatek pravomocí a respektuje jejich názor.

Dále:

- jsou jasně vymezeny povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků a je vytvořen funkční informační systém
- ředitel zapojuje do řízení školy spolupracovníky – 1-2x v měsíci operativní porada - plánování je funkční a průběžně se zlepšuje
- ředitel školy průběžně hodnotí práci podřízených

System řízení:

3.6. Personální a pedagogické zajištění

V mateřské škole pracuje celkem 33 zaměstnanců – 20 pedagogických pracovníků a 12 nepedagogických pracovníků. Dále MŠ spolupracuje se třemi externisty – ekonomem a 2 mzdovými účetními.

Pedagogičtí pracovníci		Nepedagogičtí pracovníci	
Pracovní zařazení	Počet	Pracovní zařazení	Počet
Ředitel	1	Školník	1
Zástupkyně ředitele	2	Uklízečky	4
Učitelky	14	Vedoucí školní jídelny	1
Asistentky pedagoga	3	Kuchařky	5
		Školní asistent	1

Personální a pedagogické podmínky jsou vyhovující, protože všechny učitelky a pedagogické asistentky mají odbornou kvalifikaci a pracují profesionálním způsobem a věnují se individuálnímu studiu a sebevzdělávání dle ročních plánů.

3.7. Spoluúčast rodičů (zákonných zástupců)

V naší mateřské škole podporujeme a vítáme spoluúčast zákonných zástupců na veškerém dění v MŠ. Zákonní zástupci se zapojují do aktivit nabízených MŠ (besídka, schůzky, ...) a sami přicházejí s nabídkou dalších činností. Spolupráce funguje na základě vzájemné vstřícnosti a pozitivní komunikace.

3.8. Další spolupráce

Při zajišťování individuálního přístupu k dětem využíváme služeb těchto odborných pracovišť:

- školská poradenská zařízení - pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogická centra
- klinická logopedie
- klinická psychologie
- odbor sociálně právní ochrany dětí Hlinsko

Spolupracujeme se základními školami – ZŠ Ležáků, ZŠ Resslerova, ZŠ Smetanova, ZUŠ (návštěvy DOD, výstav, divadel, koncertů apod.).

3.9. Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

V MŠ jsou v současné době některé děti integrované na běžných třídách a v souladu s platnou legislativou se snažíme za pomoci asistentek o jejich maximální adaptaci ve třídě.

Třídy, kde jsou děti se speciálními vzdělávacími potřebami umístěny, jsou postupně vybavovány kompenzačními pomůckami. Kompenzační pomůcky využíváme v individuálních i společných činnostech. Jsou zaměřeny na rozvoj komunikačních a rozumových dovedností, sebeobslužných činností, zrakového a sluchového vnímání, na rozvoj jemné a hrubé motoriky.

Spolupracujeme se Speciálně pedagogickým centrem, s Pedagogicko-psychologickou poradnou a s dalšími odborníky.

SYSTEM PÉČE O DĚTI S PŘIZNANÝMI PODPŮRNÝMI OPATŘENÍMI

Podpůrná opatření prvního stupně

Ředitel mateřské školy rozhodne o poskytování podpůrných opatření prvního stupně bez doporučení školského poradenského zařízení i bez informovaného souhlasu zákonného zástupce. Tím není dotčeno právo zákonného zástupce na informace o průběhu a výsledcích vzdělávání dítěte. Učitel mateřské školy zpracuje plán pedagogické podpory, ve kterém bude

upravena organizace a hodnocení vzdělávání dítěte včetně úpravy metod a forem práce a projedná jej s ředitelem.

Po 3 měsících dojde společně se zákonnými zástupci k vyhodnocení plánu pedagogické podpory. Pokud by nepostačovala podpůrná opatření prvního stupně, doporučí ředitel mateřské školy využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení za účelem posouzení speciálních vzdělávacích potřeb dítěte.

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně

Podmínkou pro uplatnění podpůrného opatření 2. až 5. stupně je doporučení školského poradenského zařízení spolu s informovaným souhlasem zákonného zástupce dítěte. K poskytnutí poradenské pomoci školského poradenského zařízení dojde na základě vlastního uvážení zákonného zástupce, doporučení ředitele nebo učitelky mateřské školy nebo OSPOD.

Ředitel školy určí učitelku odpovědnou za spolupráci se školským poradenským zařízením v souvislosti s doporučením podpůrných opatření dítěti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Ředitel školy zahájí poskytování podpůrných opatření 2. až 5. stupně bezodkladně po obdržení doporučení školského poradenského zařízení a získání informovaného souhlasu zákonného zástupce.

Ředitel školy průběžně vyhodnocuje poskytování podpůrných opatření, nejméně však jedenkrát ročně, v případě souvisejících okolností častěji. K ukončení poskytování podpůrného opatření 2. až 5. stupně dochází, je-li z doporučení školského poradenského zařízení zřejmé, že podpůrná opatření 2. až 5. stupně již nejsou potřeba. V takovém případě se nevyžaduje informovaný souhlas zákonného zástupce, s ním se ukončení pouze projedná.

Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Pokud jsou v MŠ alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání, zřídí ředitel MŠ skupinu pro bezplatnou jazykovou přípravu. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou bloků v průběhu týdne – pondělí a čtvrtek.

3.10. Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Mateřská škola vytváří ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání dětí nadaných.

Mateřská škola je povinna zajistit realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

Identifikace nadaného dítěte

První etapou identifikačního procesu je nominace. Nominaci nadaného dítěte obvykle provádí rodič, učitel, příp. další osoby z okolí dítěte. Tito si všimají projevů nadaného chování dítěte v rámci rozvíjejících aktivit, kde je možné nadání uplatnit. Zde se používají běžné identifikační metody, jako pozorování aj.

Spolupráce se speciálním zařízením a s ostatními institucemi

Druhou etapou je tzv. screening. Potenciálně nadané dítě je podrobena testovacím metodám (př. test inteligence) v pedagogicko-psychologické poradně. Na základě odborného vyšetření a doporučení, je pak zpracován individuální vzdělávací plán, podle kterého učitelka zajišťuje další vzdělávání nadaného dítěte. Nejméně jednou v roce probíhá hodnocení plánu a vzájemná konzultace o průběhu a způsobu vzdělávání s odborníky.

Spolupráce učitel – rodič

Rodič potvrdí písemným souhlasem, že byl seznámen s individuálním vzdělávacím plánem svého dítěte. Celoročně se seznamuje s výsledky vzdělávání (v portfoliích, ve vývoji diagnostických kreseb, rozhovory atd.), s projevy pozitivního a negativního chování nadaného dítěte a také je rodičům doporučena odborná literatura k danému tématu.

Při práci s nadanými dětmi učitelka použije individuální pedagogický přístup, který zohledňuje individuální osobnost dítěte, ale zároveň nevyčleňuje nadané dítě z kolektivu:

- adekvátně stimuluje potenciál dítěte
- podporuje zvědavost dítěte, povzbuzuje odvahou ke kladení otázek
- podporuje hledání vlastních cest a způsobů řešení
- používá neautoritativní komunikaci
- pozorně naslouchá dítěti
- nenutí dítě do činností
- podporuje tvořivost, kombinační schopnosti, originalitu
- v řízených aktivitách nabízí dětem odlišné varianty úloh (jednodušší a složitější) v rámci tématu
- pokud je dítě s činnostmi hotovo dřív, motivuje ho k náročnějšímu úkolu

3.11. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Předškolní vzdělávání lze organizovat pro děti od dvou let věku. Budeme se snažit uvědomovat si specifika, která souvisí s tímto věkem, kdy je to pro dítě první sociální zkušenost mimo širší rodinu. Dítě mladší tří let potřebuje stálý pravidelný denní režim, dostatek emoční podpory, zajištění pocitu bezpečí, přiměřeně podnětné prostředí a činnosti a více individuální péče.

Budeme dítěti umožňovat poznávat, experimentovat, objevovat, osamostatňovat se; budeme děti učit nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem, opakováním činností, pravidelnými rituály, střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností,

ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity, rozumět a dodržovat základní pravidla života v MŠ

Postupně pro děti zajistíme:

- dostatečné množství podnětných, bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti
- více zavřených a zabezpečených skříněk k ukládání hraček
- zázemí pro hygienické potřeby dítěte
- možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku
- dostatečný prostor v šatně
- vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek)
- podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami
- pocit bezpečí a jistoty
- pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou

3.12. Dlouhodobé cíle

OBLAST VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ

- navázat co nejužší spolupráci s rodiči a dále ji rozvíjet
- maximální důraz na to, aby byla respektována individualita dítěte
- využívat prvky programu Zažít spolu - program Začít spolu kombinuje formu kooperativního učení, kdy se děti učí od sebe navzájem a formu prožitkového učení, kdy se děti učí pomocí prožitků a zkušeností
- vedení dětí k samostatnému rozhodování – k volbě a odpovědnosti;
- rozvíjení schopností, znalostí a dovedností dětí prostřednictvím plánované činnosti, center aktivit a pozorování.
- pedagog nabízí dětem velmi podnětné prostředí v pracovních koutcích

OBLAST PERSONÁLNÍ

- profesionální pedagogický kolektiv - kreativní, pracovitý, měl by se zajímat o nové výukové metody (vzájemné hospitace, návštěvy jiných zařízení)
- pedagogové by se měli dále rozvíjet zejména v oblasti logopedické prevence, jednotlivých gramotností, dále v prevenci sociálně patologických jevů a v prevenci rizikového chování u dětí
- každý pedagog by si měl osvojit základy první pomoci malým dětem
- rozvoj nepedagogických pracovníků – návštěvy jiných zařízení, besedy, školení

OBLAST EKONOMICKÁ A MATERIÁLNĚ TECHNICKÁ

- hledat nové možnosti úspor (výzdoba interiéru pracemi dětí, obměna hracího parku – úschova a po čase opětovné zařazení některých hraček jako „nových hraček“)
- efektivně a hospodárně využívat finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu i z rozpočtu zřizovatele
- zpracovávat projekty pro poskytnutí grantů
- postupně modernizovat interiér i exteriér školy, dovybavit třídy dostatečným množstvím didaktických pomůcek a hraček odpovídajících současným trendům předškolního vzdělávání

OBLAST ORGANIZAČNÍ A ŘÍDÍCÍ

- dávat učitelům prostor pro jejich vlastní tvůrčí přístup k práci a k dětem
- sledovat a vyhodnocovat výsledky druhých – hospitace, porady
- postupně zlepšovat materiální podmínky, vybavení a zázemí pro své spolupracovníky
- vytvořit ovzduší vzájemné důvěry a tolerance
- spolupráci se zřizovatelem i rodiči – organizování společných akcí s dětmi i rodiči, seznámení rodičů s ŠVP, informovanost rodičů o veškerém dění na škole, každodenní komunikace s rodiči
- zapojení školy do veřejného života – výstavy prací a výrobků dětí, jarní, podzimní tvoření, oslava Masopustu, besídky pro veřejnost, spolupráce se základními školami, vystoupení v Domově seniorů

„Když děti nedělají nic, dělají
neplechu“.

Henry Fielding

4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

4.1. Charakteristika tříd

Celková kapacita MŠ je 220 dětí. MŠ je situována ve 2 budovách, přičemž pracoviště v Rubešově ulici má kapacitu 168 dětí a odloučené pracoviště v Milíčově ulici má kapacitu 52 dětí. Třídy jsou věkově heterogenní. Spojování tříd volíme s ohledem na danou situaci, vždy však co nejšetrněji k dětem.

Pravidla na jednotlivých třídách si paní učitelky s dětmi vytvářejí na začátku školního roku. Pravidla se vytvářejí společně s dětmi, všechna pravidla jsou dětem objasněna, a pokud to jde, tak prakticky vyzkoušena. Děti si vlastním úsudkem přijdou na to, k čemu dané pravidlo je – jestli je to lepší tak či onak (s pravidel, bez pravidla). Pravidla jsou graficky ztvárněna a vystavena na viditelném místě ve třídě, kdykoliv dětem k připomenutí. Pravidla dětem usnadňují orientaci v prostředí MŠ a díky pravidlům získávají pocit bezpečí. Děti se díky pravidlům stávají samostatnější, sebevědomější, mají pocit sounáležitosti, zodpovědnosti a mnohdy zvládnou i poradit kamarádovi.

KAMARÁDI

Třidu Kamarádi navštěvují děti ve věku od 3 do 6 let. V naší třídě se můžete setkat s některým z prvků předškolního vzdělávacího programu „Začít spolu“. Snažíme se dětem vytvářet podnětné a pohodové prostředí. K tomu využíváme i pracovní koutky pod názvem centra aktivit (CA), kde děti mají k dispozici materiály a pomůcky, vše dostupné a použitelné. Tato centra poskytují dostatek možností pro individuální i skupinovou práci.

Děti poznávají svět kolem sebe, osvojují si společenské dovednosti a rozvíjejí intelektuální i tvůrčí schopnosti. Vše se děje formou hry, objevování nových skutečností a osvojováním si dovedností v přirozeném prostředí. Návaznost na svět a věci kolem nás zajišťuje výběr témat, která se prolínají jednotlivými činnostmi. Činnosti se snažíme rozvrhnout tak, aby odpovídaly přirozenému vývoji dětí a jejich potřebám.

Vedeme děti k samostatnosti, pocitu sounáležitosti, k přirozenému navazování dětských přátelství, víru v sebe i k ostatním.

Přejeme si, aby čas prožitý v mateřské škole byl pro děti radostnou a příjemnou zkušeností.

PASTELKY

Třidu Pastelek navštěvují děti ve věku od 3 do 6 let. Ve třídě Píšťalky využíváme některé prvky programu „Začít spolu“. Učíme děti pracovat v tzv. centrech aktivit a dbáme na rozvoj všech kompetencí dítěte. Dále se snažíme dětem vytvářet podnětné a pohodové, citově klidné a bezpečné prostředí.

Děti vedeme k samostatnosti. Děti poznávají svět kolem sebe, osvojují si společenské dovednosti a rozvíjejí intelektuální i tvůrčí schopnosti. Hlavním naším cílem je, aby byly děti v mateřské škole spokojené a šťastné. Snažíme se i o blízkou spolupráci s rodiči.

SLUNÍČKA

V této třídě jsou zařazeny děti mladší věkové skupiny 3-4leté. Výjimkou jsou však i děti, které nedosáhly věku tří let. Třída je umístěna v přízemí pavilonu. Herna je přizpůsobena potřebám dětí, je otevřená s dostatečným prostorem pro hru i pohybové činnosti. Děti zde mají k dispozici vhodné a bezpečné hračky, které jsou dostupné, dobře viditelné a plní funkci tvořivosti – preferujeme samostatnost a možnost vlastního výběru. Děti zde mají dostatek času začlenit se mezi své vrstevníky a do činností, které nabízíme během dne. Velmi citlivou formou postupně získávají sebejistotu a samostatnost.

Celý den v naší třídě je přizpůsoben potřebám dětí, i přestože jsou zde prvky pravidelnosti (doba jídla, pobyt venku, odpočinku). Naším cílem jsou spokojené a šťastné děti a k tomu jim nabízíme bezpečné a tvořivé prostředí. Veškeré aktivity obsahují prvky hry a tvořivosti, podněcují radost z učení, zájem poznávat nové a přispívají k tomu, aby dítě bylo schopno porozumět sobě i světu. Důležitou součástí k všestranné spokojenosti přispívá i spolupráce rodiny. Rodiče zde sehrávají důležitou roli nejen při adaptaci, ale i během celého roku a odměnou nás všech jsou děti bez slziček a těšením se do Sluníček.

POHÁDKA

V "Pohádce" se každé ráno schází děti starší věkové kategorie a předškoláci. "Pohádka" dětem nabízí příjemné prostředí s pozitivní atmosférou a připravené, dostatečně podnětné prostředí. V "Pohádce" upřednostňujeme prožitkové, kooperativní a integrované učení hrou.

Děti mají dostatečný prostor pro rozvoj fantazie a představ svého dětského světa. Děti zde získávají spoustu dovedností, schopností a návyků, které postupným zdokonalováním budou využívat v průběhu celého života. V "Pohádce" se děti učí samostatnosti a zodpovědnosti za svá rozhodnutí. Objevují, jak funguje svět, příroda a společnost. Děti v "Pohádce" se spolupodílí na vytváření pravidel třídy, při výrobě didaktických pomůcek a hraček, při přípravách společných akcích MŠ.

Kvalitní fungování "Pohádky" potřebuje i dobrou spolupráci a podporu rodičů.

V "Pohádce" využíváme prvky z programu "Začít spolu" - třída je rozdělena do hracích koutků, ve kterých je pro děti připravena pestrá nabídka nejrůznějších aktivit. Využíváme i montessori didaktické hračky a pomůcky, které podporují a rozvíjejí samostatnost, zodpovědnost, sebekontrolu i celkové zklidnění a soustředění dětí v dnešní uspěchané době.

Cílem "Pohádky" je všestranně rozvíjet osobnost a podporovat individualitu dítěte, která bude přínosem pro společnost - samostatná, spolupracující, respektující, kreativní a užívající všech smyslů.

BROUČCI

Třidu Broučků navštěvují děti ve věku od tří do šesti let. Hlavním cílem je pro děti vytvořit příjemné, pozitivní a podnětné prostředí, zajímavé a obsahově bohaté. Při práci rozvíjíme osobnost dítěte, podporujeme jeho tělesný rozvoj a zdraví, osobní spokojenost a pohodu, napomáháme dětem chápat okolní svět, probouzet citový vztah k přírodě, vážit si výtvarů lidské

práce. Vedeme děti k samostatnosti a podporujeme rozvoj všech stránek osobnosti dítěte. Naším přáním je, aby se všechny děti cítily v prostředí třídy i celé MŠ spokojeně, jistě a bezpečně a aby čas zde prožitý byl pro děti radostí.

PÍŠŤALKY

Zaměření naší třídy je na výtvarné a pracovní činnosti, s nimi úzce souvisí činnosti tělesné, rozumové, hudební a jazykové. Úkoly přizpůsobujeme věku dětí a individuálním zvláštnostem. Rozvíjíme u dětí tvořivost, výtvarné vnímání a vyjadřování podle konkrétních i fantazijních představ. Pěstujeme u dětí kladný vztah k přírodě, schopnost vnímat ji všemi smysly a odnášet si z ní jen ty nejkrásnější poznatky a hodnoty. Inspirací je nám svět, jehož jsme součástí. Cílem je zvládnutí základních technik – kresba, malba, modelování, plošné i prostorové vyjádření, seznámení s dalšími netradičními technikami a materiály (především přírodními), vnímání vztahu k okolí, věcem kolem nás. Činnosti kolektivní i individuální přispívají k uvolnění se, radostem, sebevědomí, učení hodnotit běžné věci, jednání druhých nebo vlastní.

Důležitá je výchova k vnitřní svobodě, svobodná volba výtvarného vyjádření. Nejsou důležité finální práce dětí, záleží především na prožívání, pochopení, ztotožňování.

Děti se podílejí na výzdobě interiéru našeho oddělení. Snažíme se vytvářet podmínky pro pohodu a celkové zdraví dětí.

ODLOUČENÉ PRACOVNÍ MÍSTĚ MILÍČOVA 296

VEVERKY

První třídu mladších dětí tvoří děti 3-4,5letých. Naše práce je zaměřena na adaptaci dětí, roční doby, přírodu, ekologii, rodinu, zdraví, naše město a svět, který nás obklopuje. Při své práci se snažíme vytvořit pro děti klidné a podnětné prostředí pro získání jistoty, zázemí a vytvoření svého místa v novém kolektivu ostatních dětí. Vedeme děti k získávání nových zkušeností a předáváme dětem základy slušného chování. Nezapomínáme ani na zdravou životosprávu. K našim aktivitám často využíváme školní zahradu a krásné přírodní prostředí v bezprostřední blízkosti MŠ.

SOVIČKY

„Otevři dveře“, tak zní motto našeho třídního vzdělávacího programu. Za dveřmi mohou být noví kamarádi, podzim, jaro, léto a škola. Při naší práci vycházíme ze společně vytvořených pravidel – tato pravidla vedou děti k vytváření mezilidských vztahů a k pochopení jedinečnosti každého z nás.

Mnozí lidé si představují MŠ jako budovu nebo místnost rozradostněných dětí. Za radostí a zábavou je však třeba vidět nejen šťastné úsměvy, ale i zaměstnané ruce a mysl dětí. Záměrem vzájemného soužití je umožnit dětem prožít něco, co by jim přineslo radost, zdokonalilo jejich tvořivé schopnosti a přineslo jim nové poznatky.

4.2. Pravidla pro zařazování dětí do jednotlivých tříd

Do jedné třídy mateřské školy lze zařadit děti různého věku. Při rozdělování dětí do tříd se snažíme zohledňovat přání rodičů a snažíme se o genderovou vyváženost tříd (poměr chlapců a dívek ve třídě). Konečné rozdělení dětí do tříd je ale v kompetenci ředitele školy.

4.3. Výčet činností, při kterých je zajištěno souběžné působení dvou učitelů v každé třídě

Služby učitelů jsou organizovány takovým způsobem, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna optimální péče o děti. V poslední době se snažíme zohlednit situaci kolem Kvidu-19, proto služby učitelů organizujeme tak, aby docházelo co nejméně ke spojování tříd.

V dopoledním bloku je zajištěno souběžné působení dvou učitelů takto: spontánní a zájmové činnosti dětí, pohybové aktivity, osobní hygiena, činnosti a aktivity řízené a částečně řízené učiteli; příprava na pobyt venku, pobyt dětí venku, příp. náhradní činnost, oběd.

4.4. Kritéria pro přijímání dětí do MŠ

Do mateřské školy jsou přijímány děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let. Předškolní vzdělávání je povinné pro děti, které dosáhly od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhlo pátého roku věku.

Přijímání dětí do mateřské školy se provádí formou zápisu k předškolnímu vzdělávání. Termín a místo zápisu stanoví ředitel mateřské školy po dohodě se zřizovatelem (od 2. května do 16. května) a zveřejní je způsobem v místě obvyklým – na veřejně přístupných místech MŠ, na webu školy a města. Ředitel školy stanoví pro zápis dětí do mateřské školy kritéria, která jsou zveřejněna současně se zveřejněním termínu a místa zápisu.

4.5. Povinné předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání je povinné pro děti, které dosáhly od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhlo pátého roku věku.

Povinné předškolní vzdělávání

Zákonný zástupce dítěte je povinen přihlásit dítě k zápisu k předškolnímu vzdělávání v kalendářním roce, ve kterém začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte. Pokud nepřihlásí zákonný zástupce dítě k povinnému předškolnímu vzdělávání, dopustí se přestupku podle § 182a školského zákona.

Zákonní zástupci mají povinnost zajistit, aby dítě, které plní povinné předškolní vzdělávání, docházelo řádně do MŠ, Hlinsko, Rubešova 1250. Zanedbává-li péči o povinné předškolní vzdělávání, dopustí se tím přestupku podle § 182a školského zákona.

Povinnost předškolního vzdělávání není dána ve dnech, které připadají na období školních prázdnin. Zůstává ale právo dítěte vzdělávat se v mateřské škole po celou dobu provozu, v němž je vzděláváno.

Dítě, pro které je předškolní vzdělávání povinné, se bude vzdělávat ve spádové mateřské škole, kterou je Mateřská škola, Hlinsko, Rubešova 1250, pokud se zákonný zástupce nerozhodl pro jinou mateřskou školu nebo pro individuální vzdělávání dítěte.

Zákonný zástupce je povinen zajistit povinné předškolní vzdělávání formu pravidelné denní docházky v pracovních dnech. Rozsah povinného předškolního vzdělávání je stanoven na 4 hodiny denně. Začátek vzdělávání je stanoven ředitelem školy na 8:00 hod.

4.6. Individuální vzdělávání dítěte

Zákonný zástupce dítěte, který bude plnit povinnost předškolního vzdělávání individuálním vzděláváním dítěte, je povinen oznámit tuto skutečnost řediteli Mateřské školy, Hlinsko, Rubešova 1250. Oznámení je povinen učinit nejpozději 3 měsíce před začátkem školního roku, kterým začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte.

Oznámení zákonného zástupce o individuálním vzdělávání dítěte musí obsahovat jméno, popřípadě jména a příjmení, rodné číslo a místo trvalého pobytu dítěte, v případě cizince místo pobytu dítěte, období, ve kterém má být dítě individuálně vzděláváno, důvody pro individuální vzdělávání dítěte.

Ředitel mateřské školy předá zákonnému zástupci dítěte přehled oblastí, v nichž má být dítě vzděláváno. Znalosti dítěte z jednotlivých vzdělávacích oblastí budou zjišťovány přezkoušením dítěte v MŠ (viz příloha č. 1). Termín ověření znalostí je stanoven na druhou středu v měsíci listopadu. Náhradní termín ověření znalostí je stanoven na čtvrtou středu v měsíci listopadu. Zákonný zástupce dítěte je povinen zajistit účast dítěte u ověření. Pokud zákonný zástupce dítěte nezajistil účast dítěte u ověření, a to ani v náhradním termínu, ředitel mateřské školy ukončí individuální vzdělávání dítěte.

Výdaje spojené s individuálním vzděláváním dítěte hradí zákonný zástupce dítěte, s výjimkou speciálních kompenzačních pomůcek a výdajů na činnost mateřské školy, do níž bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání.

4.7. Zaměření školy

Předškolní vzdělávání je založeno na přímých zážitcích dětí, na vyváženosti spontánních aktivit, na řízených činnostech v menších či větších skupinách nebo individuálně. Dále vycházíme z dětské volby, zvědavosti a potřeby objevovat. Činnosti, které lze provádět venku přenášíme na zahradu (pokusy, cvičení, projektové činnosti apod.).

Do třídních programů jsou postupně zapracovávány a průběžně realizovány prvky **Zdravé mateřské školy**, prvky programu **Začít spolu** a prvky učení **Marie Montessori**.

Z prvků **Zdravé MŠ** se zaměřujeme na:

- spolupráce MŠ s rodinou
- péči o zdravou výživu a způsoby výchovy ke zdraví
- vytváření prostoru, času a prostředků pro spontánní hru

U programu **Začít spolu** je apelováno zejména na:

- individuální přístup k dítěti
- samostatné rozhodování, volbu a odpovědnost dítěte za ni
- realizaci integrovaného učení hrou, rozvíjení schopností, znalostí, dovedností dětí prostřednictvím plánované činnosti
- aktivní účast rodiny
- zachování výsledků činností dětí

Z prvků **Marie Montessori** vyjímáme:

- zaměření na praktické činnosti
- důslednost u jednotlivých činností
- činnost a chování postavené na pravidlech

Vzdělávací obsah představuje hlavní prostředek výchovy a vzdělávání. Jedná se o konkrétní nabídku uspořádanou do šesti integrovaných bloků. Integrované bloky nabízejí dítěti vzdělávací obsah v přirozených souvislostech, vazbách a vztazích. Při zpracovávání jednotlivých IB vycházíme z ročních období a z událostí během roku (Vánoce, Velikonoce, Den matek, MDD, Masopust). Jedná se o vnitřně propojený celek, který zahrnuje všechny oblasti vzdělávání – dítě a jeho tělo, dítě a jeho psychika, dítě a ten druhý, dítě a společnost a dítě a svět. Integrované bloky jsou společné pro všechny třídy.

Jednotlivé IB obsahují **dílčí vzdělávací cíle**, vzdělávací navídku **očekávané výstupy a rizika a klíčové kompetence**. Názvy jednotlivých IB nejsou stanoveny jednotně pro celou MŠ, přesné názvy IB a témat si zpracovávají třídní učitelky v TVP. V TVP jsou zohledněna specifika každé jednotlivé třídy, a to s ohledem na věk, potřeby a vývojové zvláštnosti dětí. Paní učitelky na jednotlivých třídách společně plánují IB bloky a jednotlivá témata, která následně hodnotí. Realizace integrovaných bloků je v kompetenci jednotlivých tříd. Časový plán je volný, některými bloky se mohou zabývat déle, jinými kratší dobu - podle náročnosti a zájmu dětí. Podle aktuální situace je možno zařadit jiné téma – dle dané aktuální situace v dění školky – oslavy, svátky apod. Učitelky mohou doplňovat a rozvíjet obsah jednotlivých integrovaných bloků, prodlužovat či zkracovat dobu jejich trvání. Jednotlivé integrované bloky i témata se vzájemně doplňují a prolínají.

Očekávané výstupy jsou výsledkem plnění vzdělávacích cílů, které směřují na konci předškolního vzdělávání k základům a rozvoji **klíčových kompetencí**. Jednotlivé kompetence nejsou izolované, ale vzájemně propojené a provázané.

Integrovaných bloků je šest a zaměřují se na:

1. Seznámení dítěte s prostředím MŠ
2. Období podzimu
3. Čas Vánoc

4. Zima, masopust
5. Jaro, den matek, Velikonoce
6. Výlety, cestování, prázdniny, opakování

1. Seznámení dítěte s prostředím MŠ

Charakteristika bloku

V tomto období probíhá adaptace dětí na nové prostředí MŠ. Děti se seznamují s novými kamarády, přijímají pravidla, podílí se na spoluvytváření pravidel. Učí se respektovat kamarády, tolerovat odlišnosti a přizpůsobovat se změnám. Pro některé děti je to návrat do známého prostředí po prázdninách a pro jiné úplně nová životní situace, kdy se mají vyrovnat s prvním odloučením od svých nejbližších.

Dílčí cíle:

1. Dítě a jeho tělo

- rozvíjet psychickou zdatnost
- uvědomovat si vlastní tělo
- vytvářet zdravé životní návyky

2. Dítě a jeho psychika

- rozvíjet komunikační dovednosti a kultivovaný projev
- posilovat přirozené poznávací city
- získávat relativní citovou samostatnost

3. Dítě a ten druhý

- vést děti k navazování kontaktů mezi sebou navzájem
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- posilovat prosociální chování ve vztahu k druhým lidem

4. Dítě a společnost

- poznávat pravidla společenského soužití a jejich spoluvytváření, porozumět základním projevům neverbální komunikace v tomto prostředí
- rozvíjet schopnost žít ve společenství ostatních lidí, přináležet ke společenství ve třídě, škole

5. Dítě a svět

- seznámit se s místem a prostředím, ve kterém dítě žije
- vytvářet pozitivní vztah k místu a k prostředí, ve kterém dítě žije
- rozvíjet schopnost přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí

Dílčí výstupy:

1. Dítě a jeho tělo

- zachovávat správné držení těla
- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci-pohybovat se ve skupině dětí
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku-zacházet s předměty denní potřeby, s pomůckami, s hračkami...
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické návyky-osobní hygiena, přijímat stravu, stolování, postarat se o své věci, oblékat se, svlékat se, obouvat se
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony-postarat se o hračky, uklidit si po sobě, udržovat pořádek

2. Dítě a jeho psychika

- učit se správně vyslovovat
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady a pocity - pojmenovat to, co ho obklopuje
- vědomě užívat všech smyslů
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- ovládat svoje city a přizpůsobovat jim svoje chování
- uvědomovat si svoji samostatnost

3. Dítě a ten druhý

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat vhodným způsobem, respektovat ho
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhými dětmi, navazovat dětská přátelství
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v MŠ

4. Dítě a společnost

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými s dětmi - zdravít, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky
- adaptovat se na život v MŠ, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí i jeho běžných proměn
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností

5. Dítě a svět

- orientovat se bezpečně v prostředí MŠ a blízkého okolí
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se opakují, chovat se bezpečně a přiměřeně
- poznávat jiné kultury

Vzdělávací nabídka

1. Dítě a jeho tělo

- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí
- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změna poloh, pohybů těla na místě)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem,

2. Dítě a jeho psychika

- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění, sdělování slyšeného)
- poslech čtených pohádek a příběhů, sledování divadelních představení
- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost, radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovory o výsledku pozorování

3. Dítě a ten druhý

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílí se na jejich tvorbě

4. Dítě a společnost

- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí MŠ
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě

5. Dítě a svět

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím)

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- aktivně si všímá, co se kolem něho děje, poznává, že se může mnohému naučit
- orientuje se v řádu a v prostředí, ve kterém žije

Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí
- řeší problémy, na které stačí, náročnější s oporou dospělého

Komunikativní kompetence

- ovládá řeč, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- průběžně rozšiřuje svoji slovní zásobu

Sociální a personální kompetence

- spolupodílí se na společných rozhodnutích, přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

Činnostní a občanské kompetence

- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- zajímá se o druhé, o to, co se kolem děje

Rizika:

1. Dítě a jeho tělo

- neznalost zdravotního stavu dítěte a zdravotních problémů
- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dítěte
- denní režim nevyhovující fyziologickým potřebám dítěte a zásadám zdravého životního stylu
- nevhodné vzory chování dospělých v prostředí MŠ

2. Dítě a jeho psychika

- málo příležitostí k samostatným řečovým projevům dítěte
- špatný jazykový vzor
- převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním
- málo příležitostí a prostoru k experimentaci
- nedostatek možností projevit vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich
- nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení

3. Dítě a ten druhý

- nedostatek porozumění a tolerance
- autoritativní vedení
- nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor

4. Dítě a společnost

- nevhodný mravní vzor okolí-děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, agresivního chování a netolerantních, necitlivých a nevhodných postojů včetně nevhodných vzorů v médiích
- manipulace dítěte tzv. pozitivními prostředky
- nevhodnost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí

5. Dítě a svět

- nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí
- nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí v provozu MŠ
- špatný příklad dospělých

Období podzimu

Charakteristika bloku

V tomto období se zaměříme na pozorování barevných proměn v přírodě, na pozorování ptactva a zvířátek chystajících se na zimu nebo k zimnímu spánku. Nasbíráme si přírodní materiál pro další tvoření v MŠ. Seznámíme se s přírodní lokalitou Ratajských rybníků a budeme u dětí vytvářet a posilovat kladný vztah k přírodě k místu a prostředí, kde děti žijí. Děti se naučí pomáhat, tam kde je to zapotřebí a pečovat o čistotu přírodního prostředí.

Dílčí cíle:

1. Dítě a jeho tělo

- ovládat pohybový aparát a tělesné funkce
- osvojit si poznatky a dovednosti důležité k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí

2. Dítě a jeho psychika

- rozvíjet řečové schopnosti a jazykové dovednosti
- vytvářet pozitivní vztah k intelektuálním činnostem a k učení, podporovat a rozvíjet zájem o učení
- vytvářet základy pro práci s informacemi
- rozvíjet schopnost sebeovládání
- rozvíjet schopnost citové vztahy vytvářet, rozvíjet a plně prožívat
- získávat schopnost záměrně řídit své chování

3. Dítě a ten druhý

- posilovat prosociální chování ve vztahu k druhému – v dětské herní skupině
- vytvářet prosociální postoje-sociální citlivost, tolerance, respekt, přizpůsobivost

4. Dítě a společnost

- rozvíjet základní kulturně společenské postoje, návyky a dovednosti dětí, rozvíjet schopnosti projevat se autenticky, chovat se prosociálně a aktivně se přizpůsobovat prostředí a zvládat jeho změny
- vytvořit základy aktivních postojů ke světu, k životu, k přírodě, rozvíjet dovednosti umožňující tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat

5. Dítě a svět

- pochopit, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- rozvíjet úctu k životu ve všech jeho formách
- vytvořit povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, s lidmi, s planetou Země

Dílčí výstupy:

1. Dítě a jeho tělo

- zvládat běžné způsoby pohybu-zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- ovládat koordinaci ruky a oka, zacházet s výtvarným materiálem, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s hudebními nástroji
- rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí, chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých

2. Dítě a jeho psychika

- pojmenovat většinu toho, čím je dítě obklopeno
- vyjadřovat se samostatně a smysluplně ve vhodně zformulovaných větech
- vést rozhovor-naslouchat druhým, sledovat řečníka, klást otázky
- naučit se z paměti krátké texty
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje
- postupovat a učit se podle instrukcí
- chápat elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat-uspořádávat a třídit podle určitých pravidel
- chápat prostorové pojmy
- rozhodovat o svých činnostech
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním
- prožívat radost ze zvládnutého, poznaného
- respektovat vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněná a zdůvodněná povinnosti

- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních krás

3. Dítě a ten druhý

- navazovat a udržovat dětská přátelství
- spolupracovat s ostatními
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, rozdělit si úkol s jiným dítětem
- bránit se projevům násilí jiného dítěte

4. Dítě a společnost

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělým i s dětmi
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- respektovat rozdílné vlastnosti, dovednosti a schopnosti vrstevníků
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik-vyrábět z přírodnin
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co je proti nim a podle této představy se chovat
- zacházet šetrně s pomůckami, s hračkami

5. Dítě a svět

- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se mohou děti ve svém okolí setkat a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit - vědět, jak se nebezpečí vyhnout
- mít povědomí o významu životního prostředí pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné, zajímavé a využitelné pro další učení a životní praxi
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí - dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, chránit přírodu a živočichy

Vzdělávací nabídka

1. Dítě a jeho tělo

- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazům (hrozcích při hrách, pohybových činnostech, dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), prevence nemoci, nezdravým návykům a závislostí
- zdravotně zaměřené činnosti - vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová a relaxační cvičení

2. Dítě a jeho psychika

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti

- prohlížení a "čtení" knížek
- cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
- sledování pohádek a příběhů obohacující citový život dítěte
- námětové hry a činnosti
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů a posloupností

3. Dítě a ten druhý

- aktivity podporující sblížení dětí
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry

4. Dítě a společnost

- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, spolupráce, tolerance) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, apod.) v jednání lidí
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, sledování dramatizací, divadelních scének)

5. Dítě a svět

- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěte srozumitelnými reáliemi o naší republice
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientaci v okolí (vycházky do okolí, návštěvy obchodů, důležitých institucí, budov a pro dítě významných objektů)
- práce s literárními texty, obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- soustředěně zkoumá, pozoruje, objevuje, všímá si souvislostí
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine volní úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje

Kompetence k řešení problémů

- známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně
- vymýšlí nová řešení problémů a situací, hledá nové možnosti a varianty

Komunikativní kompetence

- samostatně vyjadřuje své myšlenky, hovoří ve vhodně formulovaných větách

- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými

Sociální a personální kompetence

- samostatně se rozhoduje o svých činnostech
- dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídit, v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla

Činnostní a občanské kompetence

- chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

Rizika:

1. Dítě a jeho tělo

- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí
- nevhodné prostory pro pohybové činnosti
- nedostatečné vybavení náčiním a nářadím

2. Dítě a jeho psychika

- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělými
- slabá motivace k řečovým projevům
- omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představitosti
- nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí
- málo přátelské prostředí
- jednání, které dítě pociťuje jako křivdu, vnímá jako násilí
- nevhodné modely chování

3. Dítě a ten druhý

- nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dětí
- příliš časté vystupování učitele v roli soudce

4. Dítě a společnost

- nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům
- ironizování, znevažování úsilí dítěte
- nedostatek příležitostí k rozvoji vztahu k prostředí, k přírodě

5. Dítě a svět

- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho změně a řádu

- špatný příklad dospělých-chování ohrožující životní prostředí, neekologické postoje, lhostejnost

Čas Vánoc

Charakteristika bloku

V adventním období se děti seznamují s mikulášskými a vánočními zvyky a tradicemi. Snažíme se o navození pohodové, klidné atmosféry a uvědomit si sounáležitost rodiny a domova. Děti vyrábí pro své nejbližší drobné dárečky a přání, které předávají na společném vánočním posezení.

Dílčí cíle:

1. Dítě a jeho tělo

- rozvíjet užívání všech smyslů
- osvojovat si věku přiměřené praktické dovednosti
- rozvíjet pohybové dovednosti
- osvojovat si poznatky a dovednosti důležité k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody a pohody okolí

2. Dítě a jeho psychika

- rozvíjet komunikativní dovednosti a kultivovaný projev
- rozvíjet zájem o psanou podobu jazyka
- rozvíjet, zpřesňovat a kultivovat smyslové vnímání, představivost a fantazii
- osvojit si elementární poznatky o znakových systémech a jejich funkci
- rozvíjet schopnost citové vztahy vytvářet a city plně prožívat
- rozvíjet schopnost vytvářet a upevňovat citové vztahy k rodině i ke svému okolí
- rozvíjet poznatky, schopnosti a dovednosti umožňující pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvíjet a kultivovat mravní i estetické vnímání, cítění a prožívání

3. Dítě a ten druhý

- vytvářet prosociální postoje
- rozvíjet interaktivní a komunikativní dovednosti verbální i neverbální
- rozvíjet kooperativní dovednosti

4. Dítě a společnost

- rozvíjet schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství a vnímat a přijímat hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvíjet základní kulturně společenské postoje, návyky a dovednosti dítěte a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny

- vytvářet povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- rozvíjet společenský i estetický vkus

5. Dítě a svět

- vytvářet pozitivní vztah k prostředí, ve kterém dítě žije
- vytvářet elementárního povědomí o širším přírodním a kulturním prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- osvojovat si poznatky a dovednosti potřebné k spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí

Dílčí výstupy:

1. Dítě a jeho tělo

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci
- napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru
- sladit pohyb se zpěvem, rytmem a hudbou

2. Dítě a jeho psychika

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo řeči
- učit se z paměti krátké tety
- sledovat a vyprávět pohádku
- porozumět slyšenému - zachytit hlavní myšlenku, sledovat děj
- sluchově rozlišovat začáteční hlásky ve slovech
- vést rozhovor
- popsat situaci - skutečnou, podle obrázku
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech
- poznat některá písmena, číslice, popř. své jméno
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky, snažit se ovládat své chování
- těšit se z příjemných a hezkých zážitků
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky - slovně, výtvarně, hudebně, dramatickou improvizací
- soustředit se na činnost a její dokončení

3. Dítě a ten druhý

- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc - chovat se citlivě, ohleduplně, nabídnout pomoc...
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- dodržovat herní pravidla
- spolupracovat s ostatními

4. Dítě a společnost

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování
- vyjednávat, domluvit se na společném řešení
- chovat se zdvořile
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, hudební či dramatické představení a hodnotit svoje zážitky
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální

5. Dítě a svět

- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, smysluplné, zajímavé, přínosné a využitelné
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním a kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte

Vzdělávací nabídka

1. Dítě a jeho tělo

- hudební a hudebně pohybové hry
- činnosti relaxační a odpočinkové zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí

2. Dítě a jeho psychika

- komentování zážitků, vyřizování vzkazů a odpovědí
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- hry na téma rodiny, přátelství
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- hry a praktické úkoly procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číslicemi a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, geometrické tvary, množství apod.)

3. Dítě a ten druhý

- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije - rodina, MŠ

4. Dítě a společnost

- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo MŠ, návštěvy kulturních a uměleckých míst a zajímavých akcí vhodných pro předškolní děti

5. Dítě a svět

- sledování událostí a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody, i techniky, který děti obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí

Kompetence k řešení problémů

- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

Komunikativní kompetence

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, hudebními, dramatickými, výtvarnými apod.)
- domlouvá se slovy i gesty, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci

Sociální a personální kompetence

- chová se při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně, nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy

Činnostní a občanské kompetence

- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí

Rizika:

1. Dítě a jeho tělo

- omezování spontánních pohybových aktivit
- nevhodné vzory chování dospělých v prostředí MŠ

2. Dítě a jeho psychika

- málo příležitostí k samostatným řečovým projevům dítěte
- časově a obsahově nepřiměřené využívání audiovizuální, počítačové techniky
- omezený přístup ke knížkám
- omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti a mimoracionální fantazie
- převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci
- nevhodné vzory a modely chování - netaktní komunikace, chování, nedostatek soc. citění
- stresy, napětí, omezování možností dítěte dokončit činnost v individuálním tempu

3. Dítě a ten druhý

- nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování
- málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým
- nedodržování domluvených pravidel

4. Dítě a společnost

- nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, agresivního, netolerantního chování) včetně nevhodných vzorů v médiích
- přítomnost nevhodných, nevkusných a podbíživých podnětů
- nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte, k vyjádření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění

5. Dítě a svět

- nedostatečné a nepřiměřené informace, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí
- převaha zprostředkovaného poznávání světa - obraz, film
- nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdravé, nebezpečné

4. Zima

Charakteristika bloku

V tomto období se zaměříme na ochranu našeho zdraví správnou životosprávou, správným oblékáním a dodržováním bezpečnosti při zimních sportech. Seznámíme se s lidským tělem a jeho funkcemi. Zimní období nám nabízí spoustu činností a aktivit ve sněhu a se sněhem. Koncem zimy oslavíme masopust, na který si připravíme zajímavou a nepřehlédnutelnou masku nebo klobouček.

Dílčí cíle:

1. Dítě a jeho tělo

- vytvářet zdravé životní návyky a postoje jako základ zdravého životního stylu
- rozvíjet psychickou i tělesnou zdatnost
- vytvářet zdravé životní návyky a postoje, jako základ zdravého životního stylu

2. Dítě a jeho psychika

- rozvíjet zájem o psanou podobu jazyka, zdokonalovat dovednosti, které předcházejí čtení a psaní
- vytvářet pozitivní vztah k intelektuálním činnostem a k učení, podporovat a rozvíjet zájem o učení
- vytvářet pozitivní vztah a zájem o učení
- posilovat přirozené poznávací city-radost z objevování, zvědavost, zájem
- vytvářet základy pro práci s informacemi
- získat schopnosti záměrně řídit své chování a ovlivňovat vlastní situaci

3. Dítě a ten druhý

- posilovat prosociální chování v dětské herní skupině
- rozvíjet kooperativní dovednosti

4. Dítě a společnost

- porozumět základním projevům neverbální komunikace
- aktivně se přizpůsobit společenskému prostředí a zvládat jeho změny

5. Dítě a svět

- vytvořit povědomí o širším přírodním a kulturním prostředí, jeho rozmanitosti a proměnách
- pochopit, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit

Dílčí výstupy:

1. Dítě a jeho tělo

- zachovávat správné držení těla
- zvládat běžné způsoby pohybu v různém prostředí-pohybovat se na sněhu, ledu
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- zvládnout jednoduché pracovní úkony-odklízet sněh

2. Dítě a jeho psychika

- učit se nová slova a aktivně je používat
- poznat některá písmena, slova, své jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat film, divadlo
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité - odhalovat, podstatné znaky, společné znaky, vlastnosti, charakteristické rysy, souvislosti
- využívat zkušenosti k učení
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci "ne" v situacích, které to vyžadují, odmítnout se podílet na nedovolených nebo zakázaných činnostech

3. Dítě a ten druhý

- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhé, přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikty dohodou
- dodržovat domluvená a pochopená pravidla vzájemného soužití, dodržovat herní pravidla
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, dospělými, v případě potřeby požádat o pomoc

4. Dítě a společnost

- aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy,
- pochopit, že každý má ve společenství svou roli, podle které je třeba se chovat

5. Dítě a svět

- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé
- všimnout si změn v okolí
- uvědomovat si nebezpečí

Vzdělávací nabídka

1. Dítě a jeho tělo

- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků

2. Dítě a jeho psychika

- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo shlédlo
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad

- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- konkrétní operace s materiálem
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)

3. Dítě a ten druhý

- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se, střídat se, ke schopnosti vyřešit spory
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého

4. Dítě a společnost

- přípravy a realizace společných zábav a slavností - tradice
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává

5. Dítě a svět

- praktické používání technických přístrojů, pomůcek, hraček, se kterými se dítě běžně setkává
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními \ i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace \ s materiálem, surovinami)

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a dalším učení
- učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

Kompetence k řešení problémů

- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti, postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Komunikativní kompetence

- chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou

- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává – knížky, encyklopedie

Sociální a personální kompetence

- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu, lhostejnost
- umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej

Činnostní a občanské kompetence

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení, k úkolům a povinnostem přistupuje zodpovědně, váží si práce i úsilí druhých
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky

Rizika:

1. Dítě a jeho tělo

- nedostatek či zkreslení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkci některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- nedostatek pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností
- denní režim nevyhovující fyziologickým potřebám dítěte a zásadám zdravého životního stylu

2. Dítě a jeho psychika

- nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházející čtení a psaní
- zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat
- nevhodné zásahy a přerušování činností dětí dospělými
- nedostatečné uznání a oceňování úsilí a úspěchu dítěte

3. Dítě a ten druhý

- časté organizování soutěživých činností, podporování nezdravé soutěživosti
- nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, která se v MŠ realizují

4. Dítě a společnost

- zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině
- schematické mravní hodnocení bez možnosti vyjádřit dítěte vyjádřit vlastní úsudek

5. Dítě a svět

- nedostatek příležitostí vidět svět v jeho pestrosti změně, v jeho dění a řádu

- nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí

Jaro, Den matek, Velikonoce

Charakteristika bloku

V tomto období pozorujeme, jak Jaro odemyká kouzelným klíčem vzduch, stromy a keře, zahrádky a trávu, vodu a studánky, zvířátka, ptáčky a hmyz. Vyhlížíme sluneční paprsky a první jarní kytičky. Seznámíme se s mláďaty domácích zvířátek, která k jaru patří. Oslavíme svátek jara - velikonoce. Seznámíme se s tradicemi a vyrobíme velikonoční dekorace. Hravou formou se seznámíme s dopravními prostředky a s bezpečností v silničním provozu. Připravíme překvapení pro naše nejmilejší maminky.

Dílčí cíle:

1. Dítě a jeho tělo

- rozvíjet a zdokonalovat pohybové schopnosti a získávat předplavecké a plavecké dovednosti
- rozvíjet a užívat všechny smysly
- osvojovat si věku přiměřené praktické dovednosti
- vytvářet zdravé životní návyky a postoje jako základ zdravého životního stylu

2. Dítě a jeho psychika

- rozvíjet komunikativní dovednosti -verbální i neverbální a kultivovaný projev
- rozvíjet, zpřesňovat a kultivovat smyslové vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně – logickému - pojmovému, rozvíjet paměť a pozornost, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným
- rozvíjet poznatky, schopnosti a dovednosti umožňující pocity, dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvíjet a kultivovat mravní i estetické vnímání, cítění a prožívání

3. Dítě a ten druhý

- dodržovat pravidla chování ve vztahu k druhému
- rozvíjet interaktivní a komunikativní dovednosti verbální i neverbální
- rozvíjet kooperativní dovednosti

4. Dítě a společnost

- seznamovat se světem lidí, kultury a umění, osvojit si základní poznatky o prostředí, v němž dítě žije

5. Dítě a svět

- osvojit si poznatky a dovednosti potřebné k vytváření jednoduchých činností v péči o okolí a tím vytvářet zdravé a bezpečné prostředí

- vytvářet povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, jejich rozmanitosti, vývoji a proměnách
- rozvíjet úctu k životu ve všech jeho formách
- rozvíjet schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí a jeho změnám

Dílčí výstupy:

1. Dítě a jeho tělo

- zachovávat správné držení těla
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou, sladit pohyb se zpěvem
- rozlišovat a vnímat pomocí všech smyslů-zvuky, tvary+specifické znaky, vůně, chutě, vnímat hmatem
- zvládat sebeobsluhu
- zvládat pracovní úkony + jednoduché úklidové práce na zahradě

2. Dítě a jeho psychika

- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit výkony, slovně reagovat
- učit se z paměti krátké texty - reprodukovat básničky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové hlásky, slabiky ve slovech
- rozlišovat některé obrazné symboly - dopravní a orientační značky, piktogramy, a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- poznat písmena, slova, číslice
- úmyslně si zapamatovat a vybavit
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy, matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat a orientovat se v elementárním počtu do šesti, chápat číselnou řadu rozsahu první desítky, poznat více, méně stejně, první, poslední
- chápat prostorové a časové pojmy
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- být citlivé ke vztahu k živým bytostem, k přírodě, k věcem

3. Dítě a ten druhý

- odmítnou komunikaci, která je dítěti nepříjemná
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- přijímat a uzavírat kompromisy

4. Dítě a společnost

- vnímat umělecké a kulturní podněty a hodnotit svoje zážitky
- utvořit si dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co je proti nim a podle této představy se chovat
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální

5. Dítě a svět

- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí
- přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v MŠ

Vzdělávací nabídka

1. Dítě a jeho tělo

- smyslové a psychomotorické hry
- činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním

2. Dítě a jeho psychika

- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- cvičení organizačních dovedností
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)

3. Dítě a ten druhý

- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a ponaučením
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách

4. Dítě a společnost

- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (praktické ukázky z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel, povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)

5. Dítě a svět

- přirozené i zprostředkované pozorování přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá, neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- odhaduje své síly, učí se hodnoty svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

Kompetence k řešení problémů

- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů, pochopí jednoduché algoritmy, řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedou k cíli), a řešení, která funkční nejsou, dokáže mezi nimi volit

Komunikativní kompetence

- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

Sociální a personální kompetence

- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou

Činnostní a občanské kompetence

- učí se svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá

Rizika:

1. Dítě a jeho tělo

- omezování samostatnosti dítěte při pohybových aktivitách, málo příležitostí k pracovním úkonům
- málo rozmanitá nabídka pohybových činností
- nevhodné oblečení při pohybových činnostech

2. Dítě a jeho psychika

- nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházející čtení a psaní
- převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci
- příliš racionální, hotový výklad světa
- nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění
- málo podnětů a aktivit podporující estetické vnímání, cítění, prožívání a vyjadřování

3. Dítě a ten druhý

- soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikace
- nedůstojné jednání, ponižování, zesměšňování
- prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým

4. Dítě a společnost

- nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření
- přítomnost nevkusných, nevhodných a podbíživých podnětů
- nevhodný mravní vzor okolí, včetně nevhodných vzorů v médiích

5. Dítě a svět

- výběr a nabídka témat, která jsou pro vnímání a chápání dětí náročná a vzdálená
- špatný příklad dospělých-lhostejnost k problémům kolem sebe, neochota podílet se na jejich řešení
- uzavřenost školy a jejího vzdělávacího programu vůči existujícím problémům a aktuálnímu dění

6. Výlety, cestování, prázdniny, opakování

Charakteristika bloku

V tomto období se díky počasí prodlužují pobyty venku. Letní období nabízí nepřehledné množství venkovních aktivit. Je to nejvhodnější doba pro zkoumání vody, života u vody a seznámení se s koloběhem vody v přírodě. Navštívíme kamarády bydlící v blízkých vesnicích, prozkoumáme i vzdálenější okolí MŠ - delší procházky už zvládneme. Budeme si všimnout drobných živočichů a hmyzu, vnímat jejich vlastnosti, funkci a chování v různých ekosystémech - voda, louka, les. Oslavíme s dětmi snad nejdůležitější den ve školním roce - 1. červen - MEZINÁRODNÍ DEN DĚTÍ.

Dílčí cíle:

1. Dítě a jeho tělo

- rozvíjet fyzickou i psychickou zdatnost
- osvojovat si poznatky o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojovat poznatky a dovednosti důležité k podpoře zdraví a bezpečí
- užívat všechny smysly

2. Dítě a jeho psychika

- rozvoj komunikativních dovedností
- osvojovat si poznatky a dovednosti, které předcházejí čtení a psaní, rozvíjet zájem o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální
- rozvíjet tvořivost - myšlení, řešení problémů, tvořivého vyjadřování
- vytvářet pozitivní vztah k intelektuálním činnostem a k učení, podporovat a rozvíjet zájem o učení
- osvojovat si poznatky o znakových systémech a jejich funkci
- rozvíjet schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet a city plně prožívat a získané dojmy a prožitky vyjádřit
- získat schopnost záměrně řídit své chování a ovlivňovat vlastní situaci

3. Dítě a ten druhý

- posilovat prosociální chování ve vztahu k druhým lidem
- vytvářet prosociální postoje - tolerance, respekt, přizpůsobivost
- ochraňovat osobní soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

4. Dítě a společnost

- chovat se prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvářet povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- vytvářet povědomí o existenci ostatních kultur a národností

5. Dítě a svět

- poznávat jiné kultury
- osvojovat si poznatky a dovednosti potřebné k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí, při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- vytvořit povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností a planetou Zemí

Dílčí výstupy:

1. Dítě a jeho tělo

- zvládat pohybové dovednosti, běžné způsoby chování v různém prostředí
- rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí, chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a pohody, kde v případě potřeby hledat pomoc - kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem

2. Dítě a jeho psychika

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- slovně reagovat
- popsat situaci - skutečnou, na obrázku
- sledovat a vyprávět pohádku, příběh
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- zaměřovat se nato, co je z poznávacího hlediska důležité - odhalovat podstatné, společné znaky, podobu a rozdíly, vzájemné souvislosti
- chápat základní číselné a matematické pojmy a elementární souvislosti a podle potřeby je využívat- porovnávat, uspořádávat a třídit, poznat více, méně, stejně, první, poslední, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky
- prožívat a dětským způsobem projevovat co cítí, zachycovat a vyjadřovat své prožitky- slovně, výtvarně, pomocí hudby, dramatickou improvizací
- uvědomovat si své silné a slabé stránky, své limity, své možnosti

3. Dítě a ten druhý

- chápat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním
- spolupracovat s ostatními
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc - pro sebe, pro jiné dítě

4. Dítě a společnost

- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých, odmítat společensky nežádoucí chování - lež, ubližování, lhostejnost, agresivita, chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům - vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce, úsilí

5. Dítě a svět

- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý, jak svět přírody, tak i svět lidí - mít povědomí o existenci různých kultur a národů, různých zemích, o planetě Zemi, o vesmíru
- mít povědomí o významu životního prostředí pro člověka a pomáhat pečovat o okolní životní prostředí - dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, chránit přírodu

Vzdělávací nabídka

1. Dítě a jeho tělo

- pohybové činnosti - turistika, základní gymnastika, sezonní činnosti, míčové hry)
- konstruktivní a grafické činnosti

2. Dítě a jeho psychika

- samostatný řečový projev na určité téma
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností, čím se lidé liší, a v čem jsou si podobní
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)

3. Dítě a ten druhý

- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých

4. Dítě a společnost

- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební, dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účasti dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadel, příležitosti přibližující dítěti přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

5. Dítě a svět

- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované aktivity - ekohry
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, praktický nácvik bezpečného chování dalších situacích, které mohou nastat

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- při zadané práci dokončí, co započalo, dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

Kompetence k řešení problémů

- přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací, hledá různé možnosti a varianty, využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost

Komunikativní kompetence

- ví, že se lidé dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit

Sociální a personální kompetence

- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem

Činnostní a občanské kompetence

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevládnost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky

Rizika:

1. Dítě a jeho tělo

- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí
- nedostatek, či zkreslení informací o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí

2. Dítě a jeho psychika

- špatný jazykový vzor
- nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházející čtení a psaní
- převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním
- zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat
- nedostatek možností sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich
- spěch, nervozita, omezování možností dítěte dokončit činnosti
- nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení

3. Dítě a ten druhý

- příliš ochranné či příliš nevšímavé prostředí
- podporování nezdravé soutěživosti
- nedodržování přijatých pravidel, nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování

4. Dítě a společnost

- nevšímavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí
- chybějící informace o tom, jak se chránit před nebezpečím hrozícím od neznámých lidí

5. Dítě a svět

- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti, dění a řádu
- nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdravé a nebezpečné
- špatný příklad dospělých-chování ohrožující životní prostředí, neekologické postoje, xenofobní chování

Předškolní vzdělávání je založeno na přímých zážitcích dětí, na vyváženosti spontánních aktivit, na řízených činnostech v menších či větších skupinách nebo individuálně. Dále vycházíme z dětské volby, zvědavosti a potřeby objevovat. Činnosti, které lze provádět venku přenášíme na zahradu (pokusy, cvičení, projektové činnosti apod.).

4.8. Formy a metody práce

A. Metody z hlediska etap výchovně vzdělávacího procesu:

- příprava – motivační
- prvotní seznamování
- opakování a procvičování
- hodnocení

B. Metody z hlediska myšlenkových operací:

- analýzy – proces poznání od celku k částem
- syntézy – proces poznání od částí k celku
- indukce – od jednotlivých poznatků k obecným faktorům
- dedukce – postup od obecného ke konkrétnímu
- konkretizace a abstrakce – vytváření abstraktních pojmů až po bezpečné znalosti konkrétních

C. Metody z hlediska aktivity a samostatnosti:

- samostatná práce
- problémové metodické hádanky – řešení problémů

D. Metody z hlediska organizačních forem:

- skupinové metody – dělení dětí podle individuálních předpokladů
- kooperativní metody - pomocí menších skupin, do kterých je třída rozdělena se žáci učí mezi sebou spolupracovat a hledat optimální řešení daného úkolu
- prožitkové metody – děti si aktivně vyzkoušejí různé činnosti
- dělení dětí do hracích center dle svého výběru
- metoda kolektivní práce – frontální – z poznávacího hlediska nejsou tak efektivní, protože jsou problémy s udržení pozornosti, ale v určitých situacích je používáme
- individuální – každé dítě postupuje tak, jak mu vyhovuje jeho osobní tempo

Předškolní vzdělávání je založeno na přímých zážitcích dětí, na vyváženosti spontánních aktivit, na řízených činnostech v menších či větších skupinách nebo individuálně. Dále vycházíme z dětské volby, zvědavosti a potřeby objevovat. Činnosti, které lze provádět venku přenášíme na zahradu (pokusy, cvičení, projektové činnosti apod.). Snažíme se o maximální samostatnost dětí, klademe důraz na jejich volbu, ale zároveň i na odpovědnost.

5. Evaluace a autoevaluace

Cílem evaluace předškolního vzdělávání je:

- dosáhnout u dětí toho, aby byly co nejvíce samostatné, sebevědomé, s vlastním úsudkem, schopné se dívat kolem sebe, uvažovat, tvořivě myslet a jednat; umět se přizpůsobit, být zodpovědní, být citliví k potřebám druhého; schopnost dětí dále se rozvíjet, učit se všemu, co budou v životě potřebovat, aktivně čelit problémům, které život přináší
- vytvořit prostředí pohody, důvěry, přátelství a pěkných vztahů mezi dětmi navzájem, mezi dětmi a kolektivem mateřské školy, mezi školou a rodinou
- získat rodiče pro společné působení na děti, umožnit jim individuálním přístupem realizovat své požadavky, potřeby a přání, přistupovat k rodičům s pochopením a porozuměním

Evaluaci v mateřské škole rozdělujeme:

I. Vnitřní evaluaci.

II. Vnější evaluaci.

I. Vnitřní evaluace – zásadní otázky a odpovědi:

1. Proč hodnotit, evaluovat?
2. Koho hodnotíme?
3. Co evaluujeme?
4. Kdy hodnotit, kdy evaluovat?
5. Jakým způsobem výsledky hodnocení a evaluace vyhodnocovat?
6. Jak získaných poznatků a závěrů využívat pro další postupy?

1. Proč hodnotit, evaluovat?

Evaluace a hodnocení jsou důležitou a nezbytnou částí vzdělávacího procesu. Cílem je tedy ověření a zlepšení kvality. Výsledků budeme využívat pro další kroky a postupy ve všech činnostech školy – vnitřních i vnějších.

2. Koho hodnotíme?

a) dítě – hodnocení individuálních výsledků - pokroku

Je důležité, aby pedagog dítě dobře znal, včetně jeho rodinného zázemí a mohl mu tak porozumět, po zjištění příčin a důvodů mohl zaujímat správná pedagogická rozhodnutí a volit účinné postupy. Je zapotřebí věnovat každému dítěti dostatečnou pozornost, dítě sledovat a podle potřeby zaznamenávat nejdůležitější poznatky o jeho rozvoji a pokrocích.

Úlohou pedagoga je včas zachytit nedostatky či nerovnoměrnosti vývoje, ale i zvláštní schopnosti a zájmy dítěte a vzdělávací postupy přizpůsobovat.

Největším přínosem je okamžitá zpětná vazba, která má být zaměřena na průběh činností, nikoliv na posuzování jeho charakteru a osobních kvalit.

Zpětná vazba – pochvala, podpora, pomoc aj. informuje dítě o tom, zda je jeho postup správný, začíná si uvědomovat své přednosti, kvality, případné nedostatky i možnosti svého pokroku.

Pozitivní a citlivé hodnocení pokroků dítěte vytváří významné základy pro jeho sebereflexi a sebehodnocení.

Do tzv. **záznamu o dítěti**, který obsahuje přehled o rozvoji vybraných dovedností a způsobilostí dítěte budeme zaznamenávat svá pozorování. Zaznamenávat budeme průběžně, a to jednotlivé pokroky, chování, zvláštní situace, postřehy, úspěchy, konflikty apod. K hodnocení dětí budeme využívat:

- výtvarné práce dítěte
- pracovní listy
- grafomotorické listy
- kreslení postavy na začátku a v průběhu školního roku
- plány rozvoje dítěte pro děti s OŠD
- individuální vzdělávací plány pro nadané děti
- plány pedagogické podpory pro sledované děti – nezralé, s poruchou apod.

b) pedagoga, nepedagogické zaměstnance

V souvislosti se změnami, které přináší RVP PV budu při hodnocení pedagogů věnovat pozornost zejména:

- pojetí učení dítěte v předškolním věku, to, že se předškolní vzdělávání uskutečňuje ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne vyskytnou
- rovnocenné pojmání a vyhodnocování přínosu pro děti z hlediska spontánních a nabízených řízených činností
- způsob organizace a průběh činností během dne v MŠ, ale i jiných aktivit – akcí, výletů, apod.
- podmínky vzdělávání – osobnost pedagoga, věcné podmínky

U hodnocení realizace výchovně-vzdělávacího procesu a efektivity vzdělávání půjde o ocenění:

- plnění povinností, přínosu pro školu
- vlastního chování, komunikace a interakce – vlastní příklad dětem, vstřícnost, reakce na potřeby dětí, podněty a přání dětí, práce s hlasem apod.
- kvality pedagogického procesu – užívané metody a formy práce, výsledky u dětí
- kvality rozborové práce – schopnost analýzy a vyvození závěrů pro další práci
- uplatnění dalšího vzdělávání v praxi – využití poznatků a zkušeností
- schopnost týmové práce a spolupráce – tvorba TVP, využívání evaluačních procesů, spolupráce s rodiči, ostatními partnery, návaznost a připravenost
- přínosu sledovaného vzdělávacího programu u dětí talentovaných, dětí s OŠD a sledovaných dětí

Nepedagogičtí pracovníci

Provozní zaměstnanci – jsou nedílnou součástí celého týmu MŠ, vědomě i nevědomě vstupují do procesu vzdělávání během celého dne – stolování, hygiena, převlékání v šatně, doprovod na akcích apod. Proto je nutné, aby styl jejich práce a přístup k dětem co nejvíce korespondoval s cíli, zásadami a pravidly ŠVP, RVP A TVP, a to zejména v oblasti komunikace a interakce s dětmi a učitelkami.

Předmětem hodnocení bude:

- sladění stylu práce s cíli, zásadami a pravidly RVP, ŠVP, TVP
- oblast komunikace a interakce s dětmi a s učitelkami
- respektování individuálních a vývojových zvláštností dětí
- takový postoj a práce, který bude napomáhat osobnímu rozvoji a spokojenému životu dětí v mateřské škole

- dobré výsledky ve své práci, čistota prostředí, dodržování sanitačního řádu apod.

c) vlastní osoby

SEBEHODNOCENÍ VLASTNÍ PRÁCE

Pod tímto pojmem je především sebehodnocení rozvoje a kvality pedagogické práce.

Abychom byli v pedagogické práci úspěšní a dosahovali vyšší kvality svého působení na děti, neobejdeme se bez sebehodnocení. To provádíme běžně zpětnou vazbou, kterou nám poskytuje náš organismus, ale i vnější prostředí v MŠ, zejména děti. Na základě jejich informací, zájmu či nezájmu zjistíme, zda jsou s naší nabídkou a prací spokojeni.

Rovněž zjistíme kvalitu svého působení v průběžných reakcích dětí a průběžných výsledcích jejich rozvoje - pokroku v učení.

Další zpětnou vazbou je odpovídání si na otázky, zda naplňují základní cíle RVP PV:

1. Rozvíjím dítě a jeho schopnost učení?
2. Osvojují si děti základní hodnoty, na nichž je založena naše společnost?
3. Získávají osobní samostatnost a schopnost projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí?
4. Co se právě teď dítě učí?
5. S jakou hodnotou se právě teď dítě setkává?
6. Jaký má právě teď dítě prostor pro samostatnost a možnost ovlivnit situaci, ve které se nachází?

SEBEHODNOCENÍ ŘEDITELE

Ředitel školy kromě všech těchto činností provádí navíc další sebehodnocení, zaměřené zejména na:

- kvalitu vnitřní činnosti školy – kvalitu plánování, organizování, vedení a kontroly
- kvalitu vnějších vztahů – spolupráci s rodiči, odborníky, ostatními partnery, prezentaci školy na veřejnosti apod.

3. Co evaluujeme?

V mateřské škole evaluujeme veškerou činnost, jevy a procesy, ŠVP, TVP, každodenní pedagogický proces, materiální podmínky a výsledky naší práce.

V tomto evaluačním procesu se zaměříme:

- silné a slabé stránky jednotlivých podmínek předškolního vzdělávání, průběh vzdělávání (materiální podmínky, věcné podmínky, životospráva; funkčnost, účelnost,

efektivita, zajištění bezpečnosti a estetiky, nabídku hraček, pomůcek a materiálu, které budou uspokojovat potřeby dětí, připravenost a podnětnost prostředí, kvalitu dětského nábytku, realizované investice a opravy apod).

- soulad TVP, ŠVP a RVP
- integrační bloky, jednotlivá témata
- kvalitu zpracování
- smysluplnost, přiměřenost a náročnost
- účinnost a efektivitu
- využitelnost i prospěšnost pro pedagoga
- atmosféru v MŠ
- přehlednost, pestrost a zajímavost nabídky
- návaznost, posloupnost, integritu činností
- korespondenci činností se zásadami ŠVP
- dodržování základních lidských potřeb
- pohybový a psychický rozvoj dětí, jejich návyky a výsledky – výtvarné práce, výrobky apod.
- vzájemné vztahy, schopnost komunikace
- schopnost respektovat pravidla
- spolupráci s rodiči
- podmínky – personální - kvalifikaci učitelů, sledování vývoje profesního růstu a jeho umožnění
- sledování efektivity přenosu poznatků z dalšího vzdělávání do praxe, celkový přístup ke vzdělávání, profesionálního chování a jednání pedagogů a ostatních zaměstnanců vůči veřejnosti apod.

4. Kdy hodnotíme?

Hodnocení budeme provádět průběžně podle potřeby, dále závěrečné hodnocení – výroční zpráva MŠ (zpracuje ředitel) a evaluace školního roku jednotlivých tříd - toto hodnocení budou zpracovávat třídní učitelé.

Denní hodnocení – provádíme slovně, např. s kolegyní, s ředitelem, dalšími zaměstnanci prostřednictvím rozhovoru – např. jaké jsme použili metody, prostředky, jaká byla komunikace, organizace, odezva u dětí, výsledky práce apod. Rovněž slovně hodnotíme jednotlivá témata a podtémata, po jejich ukončení i průběžně, chování a reakce dětí, výsledky dětských prací a výrobků po jejich ukončení.

K hodnocení průběžně používáme tematický stůl a obrázky, provádíme hodnocení tímto i s dětmi, aby si učitelka i děti uvědomovaly, co všechno jsme se naučili a jak jsme plnili své povinnosti podle plánu.

Po ukončení tématu se ptáme:

- co se nám povedlo a co ne?
- co vás nejvíce zaujalo?
- konkrétně, co se komu dařilo a komu ne? (např. stříhání, souvislý projev, výkres, chování apod.)

Kdy evaluujeme?

Evaluujeme – porovnáváme – tehdy, když chceme zjistit, zda a jak a v čem jsme úspěšní, když chceme věci zlepšit a zvýšit kvalitu naší činnosti.

Záznam o evaluaci ŠVP a TVP: 1x ročně ve výroční zprávě a v hodnocení třídních učitelů

Záznam po ukončení integračního bloku: po ukončení IB písemně do TVP

Záznam o rozvoji dítěte: průběžně

Hospitační záznam: průběžně

Kontrolní zápis provozních zaměstnanců: průběžně

Podrobněji – viz tabulka:

OBLAST HODNOCENÍ	ZPŮSOB PROVEDENÍ	ČASOVÝ PLÁN	ODPOVĚDNOST
OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ			
Plnění cílů ŠVP	*vytváření IB *rozpracování týdenních témat *hodnocení IB	dle ŠVP 1x týdně Po skončení IB	učitelé učitelé učitelé
	*vyhodnocení a nastavení	průběžně	učitelé, ředitel, zástupkyně ředitele
Podpůrná opatření	*vyhodnocení a nastavení	průběžně	učitelé, ředitel, zástupkyně ředitele

<p>REALIZACE VZDĚLÁVÁNÍ</p> <p>Každodenní práce učitelů</p> <p>Spoluúčast rodičů</p>	<p>*činnosti a aktivity řízené a částečně řízené učiteli</p> <p>*zápisy třídní knihy</p> <p>*pohovory s rodiči</p> <p>*třídní schůzky</p> <p>*společné zážitky</p>	<p>denně</p> <p>denně</p> <p>průběžně dle plánu</p> <p>příležitostně</p>	<p>učitelé</p> <p>učitelé</p> <p>učitelé</p> <p>učitelé, ředitel, zástupkyně ředitele</p> <p>učitelé, ředitel, zástupkyně ředitele</p>
<p>VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ</p>	<p>*záměrné pozorování práce dětí</p> <p>*písemné pozorování a hodnocení dětí</p> <p>-postava</p> <p>-překreslení obrázku</p> <p>-vyhledání rozdílů</p> <p>-logická řada</p> <p>-přiřazení stínů</p> <p>-grafomotorické záznamy</p> <p>*rozhovory s rodiči</p> <p>*individuální plány dětí</p> <p>*hospitace a kontrola třídní dokumentace</p> <p>*hodnocení školního roku jednotlivých tříd</p>	<p>denně</p> <p>3x ročně</p> <p>dle potřeby</p> <p>2x ročně</p> <p>dle plánu</p> <p>1x ročně</p>	<p>učitelé, ředitel, zástupkyně ředitele</p> <p>učitelé, ředitel, zástupkyně ředitele</p> <p>učitelé, ředitel, zástupkyně ředitele</p> <p>učitelé, ředitel, zástupkyně ředitele</p> <p>ředitel, zástupkyně ředitele</p> <p>učitelé, ředitel, zástupkyně ředitele</p>

5. Jakým způsobem – metodou hodnotíme, evaluujeme?

Budeme používat následující metody:

- rozhovor, diskuse
- pozorování, opakovaná pozorování
- hospitace
- rozbor dokumentace školy podle oblastí – třídní kniha, TVP apod.
- analýzu TVP
- analýzu prací dětí
- analýzy a rozborů informací od rodičů, veřejnosti, zřizovatele, základní školy, České školní inspekce a dalších partnerů
- hodnocení budeme provádět také s dětmi, protože aktivní podíl dětí na hodnocení je učí empatii, učí je hledat příčiny, důvody, zaujímat stanoviska, slovně vyjadřovat své pocity, zveřejňovat svůj názor a nabízet jiná řešení

6. Jak získaných poznatků a závěrů využívat pro další postupy?

Získané výsledky vyjádříme formou závěrečné analýzy, ve které budeme sledovat:

- cíl evaluace
- dosažení klíčových kompetencí
- shrnutí poznatků, informací a jejich následný rozbor
- zjištění příčin nedostatků
- hledání cest k jejich odstranění

II. Vnější evaluace

Za prvořadý vnější evaluační proces pro MŠ považujeme hodnocení rodičů nebo jiných zákonných zástupců dětí a jejich rodinných příslušníků.

Proto mají rodiče právo v mateřské škole na:

- svobodný přístup k informacím
- být přítomni při adaptaci svého dítěte v MŠ
- variabilně využívat režimu dne (po dohodě s učitelem)
- vstupovat do tříd a účastnit se her
- být aktivními účastníky na různých akcích školy
- mohou navrhnout témata do ŠVP a TVP a také je vyhodnocovat

Pro získání důležité zpětné vazby od rodičů budeme využívat:

- denní rozhovory při předávání dětí
- rozhovory při příležitostných a organizovaných akcích
- na třídních schůzkách
- případné zprávy od odborníků – logopeda, psychologa, lékaře

Dalšími podněty vnější evaluace pro MŠ je:

- zájem rodičů o umístění do mateřské školy
- výsledky, zjištění a hodnocení ČŠI a jiných kontrolních orgánů
- přístup k učení a povinnostem v základní škole a chování dětí

- informace učitelů základní školy, besedy, rozhovory a doporučení při vzájemných návštěvách
- ohlasy po veřejných vystoupeních dětí

PŘÍLOHA Č. 1: Individuální vzdělávání - oblasti k ověření získaných dovedností a znalostí dítěte

Sebeoslužné činnosti:

- dítě zvládá základní sebeoslužné činnosti
- má zažité hygienické návyky
- zvládá základy stolování
- umí se obléct, vysvléct

Mluvený projev:

- dítě se dorozumí se svým okolím, užívá nonverbální i verbální stránku komunikace
- navazuje kontakt s vrstevníky
- umí komunikovat s dospělým
- zná pravidla komunikace
- dítě zvládá hlásky úměrně věku (příp. je v logopedické péči)

Jemná motorika:

- dítě má zažité základy stříhání
- zvládá jednoduché grafomotorické prvky a správně drží psací náčiní
- rozvíjí jemnou motoriku s drobnými předměty či modelováním

Hrubá motorika:

- dítě má osvojené dovednosti hrubé motoriky (chůze, běh, lezení, plazení, poskoky, aj.)
- zvládá zdolávání jednoduchých překážek
- koordinuje pohyb

Matematická pregramotnost:

- dítě zvládá jednoduchou číselnou řadu, rozezná základní tvary
- rozpoznává pojmy více/méně/stejně
- seřazuje prvky dle velikostí, zařazuje a třídí

Čtenářská pregramotnost:

- orientuje se v mluveném i čteném textu
- umí převyprávět krátký příběh
- dle ilustrací rozeznává základní situace či děj příběhu

Prostorová orientace:

- dítě se orientuje v pojmech nad x pod x vedle aj.
- určuje levou a pravou stranu

Časová orientace:

- dítě rozeznává roční období
- má osvojené základní vědomosti o pojmech den x noc, včera x dnes x zítra
- seřadí po sobě jdoucí situace dle obrázků

- seznamuje se s pojmenováním měsíců, dnu v týdnu

Vizuální diferenciacie:

- dítě rozeznává barvy i jejich odstíny
- odlišuje obrázky, které se liší
- vyhledá shodné obrazce
- rozlišuje podobnosti

Sluchová diferenciacie:

- dítě rozeznává hlásky
- určí první hlásku slova
- opakuje slovo, větu, souvětí
- určí či vytleská hlásky

Navazování sociálních kontaktů:

- zná pravidla slušného chování (pozdraví, poděkuje, aj.)
- dodržuje základní pravidla soužití
- akceptuje pravidla hry

6. POUŽITÁ LITERATURA

Monografie:

BURIÁNOVÁ, J.; JAKOUBKOVÁ, V.; NÁDVORNÍKOVÁ, H a kol. *Vedení mateřské školy*. Praha: Nakladatelství Dr. Josef Raabe, 2005-2007. ISBN 80-902189-2-X.

DUJKOVÁ, L.; GARDOŠOVÁ, J. *Vzdělávací program Začít spolu*. Praha: Portál, 2003. 159 s. ISBN 80-7178-815-5.

HAVLÍNOVÁ, M. a kol. *Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole*. Praha: Portál, 2006. 224 s. ISBN 80-7367-061-5.

SMOLÍKOVÁ, K. a kol. *Manuál k přípravě školního (třídního) vzdělávacího programu mateřské školy*. Praha: VÚP, 2005. 28 s.

SMOLÍKOVÁ, K. a kol. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: VÚP, 2004. 45 s.

SVOBODOVÁ, E. a kol. *Vzdělávání v mateřské škole. Školní a třídní vzdělávací program*. Praha: Portál, 2010, 168 s. ISBN 978-80-7367-774-9.

Internetové zdroje:

<http://www.vuppraha.cz>

<http://www.msmt.cz>

<http://www.rvp.cz>